



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.6.2020
COM(2020) 272 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2019

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2019

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ

ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα είναι η 27η έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, που υποβλήθηκε βάσει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως και η 26η έκθεση, η παρούσα έκθεση καλύπτει τις σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια, τα οποία διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Το 2019, η Επιτροπή προέβη σε σειρά ενεργειών παρακολούθησης σχετικά με τις συστάσεις της ειδικής ομάδας «Αναλογικότητα και επικουρικότητα - “Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο”». Το 2019 ήταν μεταβατικό έτος μεταξύ δύο θητειών της Επιτροπής, με λιγότερες πρωτοβουλίες και νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Κατά συνέπεια, ο φόρτος εργασίας των εθνικών κοινοβουλίων στο πλαίσιο του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας και του πολιτικού διαλόγου με την Επιτροπή μειώθηκε προσωρινά. Η Επιτροπή έλαβε 159 γνώμες, καμία εκ των οποίων δεν ήταν αιτιολογημένη. Σε δύο αποφάσεις που εκδόθηκαν το 2019, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρείχε διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

2.1. Η Επιτροπή

Ενέργειες παρακολούθησης σχετικά με τις συστάσεις της ειδικής ομάδας «Επικουρικότητα και αναλογικότητα - “Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο”»

Το 2019, η Επιτροπή άρχισε να εφαρμόζει τα μέτρα που είχε ανακοινώσει στην ανακοίνωσή της του Οκτωβρίου του 2018 με τίτλο «Οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας: ενίσχυση του ρόλου τους στη διαδικασία χάραξης των πολιτικών της ΕΕ»¹ εν είδει ενεργειών παρακολούθησης σχετικά με τις συστάσεις που εξέδωσε η ειδική ομάδα «Αναλογικότητα και επικουρικότητα - “Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο”»².

Στις 7 Μαρτίου 2019, σε επιστολή προς τους προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο πρόεδρος Juncker πρότεινε να εξαιρεθεί η περίοδος από 20 Δεκεμβρίου έως 10 Ιανουαρίου κατά τον καθορισμό του διαστήματος οκτώ εβδομάδων εντός του οποίου τα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να αποστείλουν αιτιολογημένες γνώμες και η εν λόγω ενέργεια να εφαρμοστεί από τον Δεκέμβριο του 2019. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις 27 Μαΐου 2019, και

¹ COM(2018) 703 final της 23.10. 2018. Η εν λόγω ανακοίνωση περιγράφεται στο τμήμα 2.1 της ετήσιας έκθεσης 2018 (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/annual-report-subsidarity-proportionality-and-relations-with-national-parliaments_el_0.pdf). Επίσης, αποτέλεσε το έναυσμα για την έκδοση αρκετών γνωμών από τα εθνικά κοινοβούλια, οι οποίες εξετάζονται στο τμήμα 4 κατωτέρω.

² Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο της εν λόγω ειδικής ομάδας, βλέπε τμήμα 2.1 της ετήσιας έκθεσης 2018, και https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_el

το Συμβούλιο, στις 4 Ιουλίου 2019, επιβεβαίωσαν ότι έλαβαν υπόψη την εν λόγω ρύθμιση³. Επακολούθως, η Επιτροπή εφάρμοσε τη ρύθμιση για πρώτη φορά κατά την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων/Νέου Έτους 2019-2020.

Η Επιτροπή ολοκλήρωσε επίσης την κατάρτιση των συγκεντρωτικών απαντήσεων στις αιτιολογημένες γνώμες που εξέδωσαν τα εθνικά κοινοβούλια που αντιπροσωπεύουν επτά ή περισσότερες ψήφους στο πλαίσιο του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας επί νομοθετικής πρότασης της Επιτροπής όταν ο αριθμός είναι μικρότερος του απαιτούμενου ορίου για την ενεργοποίηση της διαδικασίας της «κίτρινης κάρτας». Εντούτοις, δεν έλαβε αιτιολογημένες γνώμες το 2019⁴.

Η Επιτροπή προέβη και σε άλλες ενέργειες παρακολούθησης στο πλαίσιο των εργασιών της για τη βελτίωση της νομοθεσίας και του απολογισμού (βλέπε κατωτέρω).

Βελτίωση της νομοθεσίας και του απολογισμού

Το 2019, η Επιτροπή προχώρησε με την εφαρμογή του ενισχυμένου θεματολογίου της για τη βελτίωση της νομοθεσίας και την ενσωμάτωση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας χάραξης πολιτικών. Η διαδικτυακή πύλη «Πείτε την άποψή σας»⁵ αποδείχτηκε ότι είναι ένα χρήσιμο ενιαίο σημείο πρόσβασης ώστε οι πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετέχουν στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Επιτροπής. Η Επιτροπή συνέχισε επίσης με την αξιολόγηση των υφιστάμενων νόμων και πλαισίων πολιτικής, προτού υποβάλει προτάσεις για την αναθεώρησή τους. Στο πλαίσιο των αξιολογήσεων αυτών εξετάζεται, μεταξύ άλλων, αν τα ισχύοντα μέτρα πολιτικής εξακολουθούν να είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό ή αν θα πρέπει, υπό το φως των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, να αποσυρθούν ή να επανεξεταστούν.

Η πλατφόρμα για τον έλεγχο της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας της ενωσιακής νομοθεσίας (REFIT)⁶ παρείχε στους πολίτες και στους ενδιαφερομένους τρόπους επικοινωνίας με την Επιτροπή σχετικά με τυχόν υπερβολικές επιβαρύνσεις ή ανεπάρκειες των ισχυόντων κανονιστικών μέτρων. Το 2019, στην πλατφόρμα REFIT εκδόθηκαν 16 γνώμες με συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με τον τρόπο απλούστευσης και μείωσης του κανονιστικού φόρτου της ισχύουσας νομοθεσίας της Ένωσης⁷. Η Επιτροπή ήδη ανταποκρίνεται στις εν λόγω συστάσεις, κυρίως μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων εργασίας της, στα οποία περιλαμβάνονται πρωτοβουλίες REFIT. Η εντολή της πλατφόρμας REFIT έληξε το 2019 και θα αντικατασταθεί από νέα πλατφόρμα το 2020. Από την ίδρυσή της το 2015, η πλατφόρμα REFIT έχει εκδώσει 105 συστάσεις.

Τον Απρίλιο του 2019, η Επιτροπή ολοκλήρωσε τις εργασίες της απολογισμού της πολιτικής της για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Οι εν λόγω εργασίες περιλάμβαναν εις βάθος διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, άλλα θεσμικά όργανα και φορείς και με τους πολίτες. Τα πορίσματά της παρουσιάστηκαν συνοπτικά στην ανακοίνωση «Βελτίωση της νομοθεσίας: απολογισμός και

³ Για την απάντηση του Συμβουλίου, βλέπε επίσης τμήμα 2.3 κατωτέρω.

⁴ Βλέπε τμήμα 3 κατωτέρω.

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_el

⁶ Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τους ελέγχους καταλληλότητας στον ιστότοπο της πλατφόρμας REFIT: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_el

⁷ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/simplification/consultation/contributions_el.htm

διατήρηση της δέσμευσής μας» και σε συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής⁸. Ο πρώτος αντιπρόεδρος της Επιτροπής, κ. Timmermans, παρουσίασε και συζήτησε τα εν λόγω πορίσματα με ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο διάσκεψης στις 29 Απριλίου⁹.

Τα ακόλουθα συμπεράσματα είναι σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας της αναλογικότητας:

- Η πλατφόρμα που θα διαδεχτεί την πλατφόρμα REFIT θα πρέπει να δίνει μεγαλύτερη έμφαση στις αρχές της επικουρικότητας και αναλογικότητας και στη νομοθετική πυκνότητα, πέραν της έμφασης που δίνει επί του παρόντος στην απλούστευση. Προς αυτή την κατεύθυνση, είναι σημαντικό να διευρυνθεί το πεδίο εμπειρογνώσιας της επιτροπής και να αυξηθεί η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή μεγάλου μέρους της ενωσιακής νομοθεσίας¹⁰.
- Για να βελτιώσει την εκτίμηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να ενσωματώσει τον κοινό «πίνακα» που έχει προτείνει η ειδική ομάδα στις κατευθυντήριες γραμμές της σχετικά με τη βελτίωση της νομοθεσίας και να το χρησιμοποιήσει στο πλαίσιο εκτιμήσεων των επιπτώσεων της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και των αιτιολογικών εκθέσεων που συνοδεύουν τις προτάσεις.

Ανάλυση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας

Βάσει των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη βελτίωση της νομοθεσίας και τη συνοδευτική «εργαλειοθήκη»¹¹ η Επιτροπή πρέπει να πραγματοποιεί ανάλυση της αρχής της επικουρικότητας στο πλαίσιο της εκτίμησης της συνεχιζόμενης συνάφειας και της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας των υφιστάμενων μέτρων καθώς και όταν εξετάζει νέες πρωτοβουλίες σε τομείς που δεν αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ. Η Επιτροπή αναλύει την αρχή της επικουρικότητας σε νομοθετικές και μη νομοθετικές πρωτοβουλίες.

Η ανάλυση αυτή έχει διττό σκοπό:

1. να εκτιμηθεί το κατά πόσον η ανάληψη δράσης σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο επαρκεί για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών· και
2. να εκτιμηθεί το κατά πόσον η ανάληψη δράσης σε ενωσιακό επίπεδο θα παράσχει προστιθέμενη αξία σε σύγκριση με την ανάληψη δράσης σε εθνικό επίπεδο.

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας σημαίνει να διασφαλίζεται ότι η υιοθετηθείσα προσέγγιση και η ένταση της κανονιστικής δράσης είναι απαραίτητα στοιχεία για την επίτευξη

⁸ COM(2019) 178 final και SWD(2019) 156 final της 15.4.2019.

⁹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-taking-stock-and-sustaining-our-commitment_en

¹⁰ Το Κοινό Κέντρο Ερευνών έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμες πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της ποιότητας της διαδικασίας χάραξης πολιτικής σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, π.χ. μέσω της πιλοτικής πρωτοβουλίας «Η επιστήμη συναντά τις περιφέρειες» (Science meets Regions), που προωθεί την τεκμηριωμένη βάση αποδεικτικών στοιχείων διαδικασία χάραξης πολιτικών σε ολόκληρη την ΕΕ.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox_en

των σκοπών της. Η εν λόγω ανάλυση θα πρέπει να πραγματοποιείται στο πλαίσιο κάθε εκτίμησης επιπτώσεων, αξιολόγησης και ελέγχου καταλληλότητας.

Εκτιμήσεις επιπτώσεων

Η Επιτροπή αναλύει τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο κάθε εκτίμησης επιπτώσεων που πραγματοποιεί για προτάσεις πολιτικής. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητά τους, οι εν λόγω εκτιμήσεις υπόκεινται σε ανεξάρτητο έλεγχο ποιότητας από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου¹².

Κατά το τελευταίο έτος της θητείας της, η Επιτροπή Juncker επικεντρώθηκε στις προσπάθειές της να διασφαλίσει ότι οι προτάσεις που είχε ήδη υποβάλει θα προωθούνταν προς έγκριση από τους συννομοθέτες, και εξέδωσε λίγες νέες νομοθετικές προτάσεις. Ως εκ τούτου, το 2019, η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου εξέδωσε γνώμη επί μιας μοναδικής εκτίμησης επιπτώσεων, η οποία αφορούσε την αναδιατύπωση του κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας και την εκπόνηση ενός στρατηγικού θεματολογίου καινοτομίας για το Ινστιτούτο¹³. Η εν λόγω εκτίμηση επιπτώσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Ινστιτούτο παράγει σαφή προστιθέμενη αξία για την ΕΕ από την άποψη των οικονομιών κλίμακας, του πεδίου εφαρμογής και της ταχύτητας των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία, σε σύγκριση με τις εθνικές και περιφερειακές πρωτοβουλίες και λύσεις.

Αξιολογήσεις και έλεγχοι καταλληλότητας

Η επικουρικότητα και η αναλογικότητα είναι ουσιώδεις πτυχές των αξιολογήσεων και των ελέγχων καταλληλότητας, που αξιολογούν κατά πόσον οι ενωσιακές δράσεις αποδίδουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα ως προς την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα, τη συνοχή, τη συνάφεια, καθώς και την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Το 2019, η Επιτροπή ολοκλήρωσε περίπου 70 αξιολογήσεις, περιλαμβανομένων τεσσάρων ελέγχων καταλληλότητας (αξιολογήσεις ευρύτερων τομέων πολιτικής), αναφορικά με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα και την οδηγία για τις πλημμύρες, την ποιότητα του αέρα, την υποβολή εποπτικών αναφορών και τη δημόσια υποβολή εκθέσεων από εταιρείες.

Το 2019, η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου εξέτασε 18 σημαντικές αξιολογήσεις και ελέγχους καταλληλότητας. Οι εν λόγω αξιολογήσεις κάλυπταν πολλές πτυχές, ορισμένες εκ των οποίων ήταν ιδιαίτερα συναφείς ως προς την επικουρικότητα και την αναλογικότητα:

- Αξιολόγηση της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων:¹⁴

Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πρόσβαση των πολιτών στο σύστημα συλλογής λυμάτων, όπως αρμόζει.

¹² Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου απαρτίζεται από έναν πρόεδρο (σε επίπεδο γενικού διευθυντή) και έξι μέλη πλήρους απασχόλησης, εκ των οποίων τα τρία προσλαμβάνονται εκτός Επιτροπής. Όλα τα μέλη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου είναι ανεξάρτητα και εργάζονται υπό την προσωπική τους ιδιότητα με βάση την ατομική τους εμπειρογνωσία. Η επιτροπή εξετάζει την ποιότητα των εκτιμήσεων επιπτώσεων, των ελέγχων καταλληλότητας και των σημαντικών αξιολογήσεων. Η επικουρικότητα και η αναλογικότητα αποτελούν τμήμα αυτού του ελέγχου ποιότητας. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_el

¹³ SWD(2019)330 final της 11.7.2019.

¹⁴ SWD(2019)700 final της 13.12. 2019. Αξιολόγηση της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων.

Ωστόσο, δεδομένου ότι οι διασυνοριακές λεκάνες απορροής καλύπτουν το 60 % της επικράτειας της ΕΕ, απαιτείται ανάληψη δράσης σε ενωσιακό επίπεδο. Ελλείψει ενωσιακής οδηγίας για τα λύματα, η οποία να υποχρεώνει όλα τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν υποδομές συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων, η τυχόν αδράνεια των κρατών μελών που βρίσκονται ανάντη διασυνοριακού ποταμού μπορεί να υπονομεύσει τη δράση άλλων κρατών μελών που βρίσκονται κατόντη του ποταμού.

- Έλεγχος καταλληλότητας της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα και της οδηγίας για τις πλημμύρες¹⁵

Οι δύο οδηγίες εισήγαγαν ένα ευέλικτο πλαίσιο που προωθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των διαφορετικών βαθμών πίεσης που ασκούν στα ύδατα διάφοροι τομείς πολιτικής. Κατ' αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζονται σημαντικά περιθώρια δράσης ώστε τα κράτη μέλη να καθορίζουν στόχους, μεθόδους και μέτρα με βάση συγκεκριμένες τοποθεσίες, ενώ, ταυτόχρονα, διασφαλίζεται η εναρμόνιση και οι ίσοι όροι ανταγωνισμού. Κατά την αξιολόγηση διαπιστώθηκε ένα μειονέκτημα της εν λόγω προσέγγισης, το γεγονός, δηλαδή, ότι σε σχέση με ορισμένα ζητήματα, τα κράτη μέλη είχαν εφαρμόσει με πολύ διαφορετικούς τρόπους τις οδηγίες, ενώ θα ήταν επιθυμητή μια πιο ενιαία προσέγγιση. Για παράδειγμα, δεν αιτιολογείται επαρκώς η ύπαρξη πολύ διαφορετικών προτύπων όσον αφορά τους εξειδικευμένους ρύπους των λεκανών απορροής ποταμών σε κράτη μέλη που μοιράζονται την ίδια λεκάνη απορροής ποταμού. Οι εν λόγω διαφορές ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι τοπικού χαρακτήρα, αλλά σε πολλές περιπτώσεις μπορούν να αποδοθούν αποκλειστικά σε άλλους παράγοντες, όπως στην πολιτική βούληση (σχετικά με την ανάκτηση κόστους), την αντίσταση στην αλλαγή ή την έλλειψη τεχνικής ικανότητας (σχετικά με την παρακολούθηση).

2.2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε επισήμως 62 υπομνήματα από εθνικά κοινοβούλια στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας¹⁶. Κανένα από τα εν λόγω υπομνήματα δεν ήταν αιτιολογημένη γνώμη υπό την έννοια του πρωτοκόλλου, με αποτέλεσμα να εγείρονται ζητήματα σχετικά με τη συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας. Συγκριτικά, το 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε επισήμως 46 αιτιολογημένες γνώμες και 427 άλλα υπομνήματα. Τα εν λόγω στοιχεία καταδεικνύουν ότι τα εθνικά κοινοβούλια δεν θεωρούν τον έλεγχο της επικουρικότητας ως μέσο παρακώλυσης της νομοθετικής διαδικασίας της ΕΕ αλλά ως έναν τρόπο διατύπωσης των απόψεων και των ανησυχιών τους. Όλα τα υπομνήματα από τα εθνικά κοινοβούλια είναι διαθέσιμα στην «Connect», τη βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που περιέχει τα έγγραφα των εθνικών κοινοβουλίων¹⁷.

Δυνάμει του παραρτήματος VI του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων (JURI) έχει την πλήρη αρμοδιότητα για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας σε όλα τα επίπεδα. Κάθε έξι μήνες, ένα μέλος της επιτροπής JURI ορίζεται ως

¹⁵ SWD(2019)439 final της 10.12.2019. Έλεγχος καταλληλότητας της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, της οδηγίας για τα υπόγεια ύδατα, της οδηγίας για τα περιβαλλοντικά πρότυπα ποιότητας και της οδηγίας για τις πλημμύρες.

¹⁶ Για το πώς χειρίζεται το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τις αιτιολογημένες γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων, βλέπε την ετήσια έκθεση του 2016 για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα, σημείο 2.3.

¹⁷ <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/connect/welcome.html>

μόνιμος εισηγητής για την επικουρικότητα, σε εκ περιτροπής βάση μεταξύ των πολιτικών ομάδων. Ο ευρωβουλευτής κ. Angel Dzhambazki (Ευρωπαίοι Συντηρητικοί και Μεταρρυθμιστές) ήταν ο μόνιμος εισηγητής κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019, τον οποίο διαδέχθηκε ο ευρωβουλευτής κ. Nacho Sanchez Amor (Σοσιαλιστές και Δημοκράτες) για το δεύτερο εξάμηνο του έτους.

Η επιτροπή JURI συμβάλλει επίσης στις εξαμηνιαίες εκθέσεις της COSAC¹⁸ σχετικά με ζητήματα που άπτονται της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνέχισε να επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο του έργου του συνεκτίμησης των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας:

- ελέγχοντας συστηματικά τις πτυχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στις εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής και εφιστώντας την προσοχή σε τυχόν ανησυχίες που εκφράζονται για το θέμα αυτό, κυρίως από τα εθνικά κοινοβούλια και την Επιτροπή των Περιφερειών,
- εξασφαλίζοντας ότι οι αρχές αυτές τηρούνται πλήρως στο έργο του ίδιου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για παράδειγμα κατά τη διενέργεια εκτιμήσεων επιπτώσεων των δικών του ουσιωδών τροπολογιών ή κατά την ανάλυση της προστιθέμενης αξίας των προτάσεων του Κοινοβουλίου για νέα νομοθεσία, με βάση το άρθρο 225 της ΣΛΕΕ, και του κόστους που συνεπάγεται η μη ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ,
- ελέγχοντας τις πτυχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας κατά την εκπόνηση εκτιμήσεων επιπτώσεων, εστιάζοντας στην προστιθέμενη αξία της ΕΕ.

2.3. Το Συμβούλιο

Στις 1 Ιουλίου 2019, το Συμβούλιο σημείωσε τις νέες ρυθμίσεις που πρότεινε η Επιτροπή προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, βάσει των οποίων η περίοδος μεταξύ 20 Δεκεμβρίου και 10 Ιανουαρίου δεν θα λαμβάνεται υπόψη, με εξαίρεση επείγουσες περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες, για τον καθορισμό της περιόδου οκτώ εβδομάδων που ορίζεται στο πρωτόκολλο αριθ. 2 των Συνθηκών¹⁹. Στις 4 Ιουλίου, το Συμβούλιο κοινοποίησε τα παραπάνω στην Επιτροπή μέσω του προέδρου της Επιτροπής Μόνιμων Αντιπροσώπων. Στην εν λόγω επιστολή, το Συμβούλιο θεωρεί τη νέα ρύθμιση ως βήμα προόδου προς την κατεύθυνση της διευκόλυνσης του ελέγχου εκ μέρους των εθνικών κοινοβουλίων των σχεδίων νομοθετικών πράξεων ως προς τη συμμόρφωσή τους με την αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2 των Συνθηκών.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 2, το Συμβούλιο διαβιβάζει στα εθνικά κοινοβούλια όλα τα σχέδια νομοθετικών πράξεων, τα οποία προέρχονται από ομάδα κρατών μελών, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Τον Μάρτιο του 2019, το Συμβούλιο διαβίβασε στα εθνικά κοινοβούλια αίτηση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων προς το Συμβούλιο για την

¹⁸ Σχετικά με την COSAC, βλέπε τμήμα 5 παρακάτω.

¹⁹ Έγγραφο του Συμβουλίου ST 10722/19, διαθέσιμο στο [μητρώο εγγράφων του Συμβουλίου](#). Σχετικά με τις εν λόγω ρυθμίσεις, βλέπε επίσης τμήμα 2.1 ανωτέρω.

τροποποίηση του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, βάσει της ειδικής νομοθετικής διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 308 της ΣΛΕΕ²⁰.

Πέραν των υποχρεώσεων της Συνθήκης, το Συμβούλιο ενημερώνει επίσης τα κράτη μέλη σχετικά με τις γνώμες που εκδίδουν τα εθνικά κοινοβούλια όσον αφορά τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής. Το 2019, η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου υπέβαλε στις αντιπροσωπείες 26 γνώμες που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας πολιτικού διαλόγου²¹. Το Συμβούλιο δεν έλαβε το 2019 αιτιολογημένες γνώμες βάσει του πρωτοκόλλου αριθ. 2.

2.4. Η Επιτροπή των Περιφερειών²²

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2019, η Επιτροπή των Περιφερειών (στο εξής: ΕτΠ) συνέχισε να εργάζεται με σκοπό να διασφαλίσει ότι οι συστάσεις της ειδικής ομάδας «Επικουρικότητα και αναλογικότητα - “Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο”» θα εφαρμοστούν στην πράξη και ότι η «ενεργός επικουρικότητα» θα γίνει πραγματικότητα²³. Στο πλαίσιο της 8ης Ευρωπαϊκής Διάσκεψης Κορυφής των Περιφερειών και των Πόλεων στις 14-15 Μαρτίου 2019 στο Βουκουρέστι, η ΕτΠ οργάνωσε συζήτηση υψηλού επιπέδου σχετικά με την ενεργό επικουρικότητα, βάσει της οποίας δρομολογήθηκε το πιλοτικό έργο της ΕτΠ για τη δημιουργία περιφερειακών κόμβων για την αξιολόγηση της εφαρμογής των ενωσιακών πολιτικών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (RegHub). Το 2019, στο πλαίσιο του πιλοτικού έργου RegHub πραγματοποιήθηκαν δύο συνεδρίες διαβουλεύσεων, μία για τις δημόσιες προμήθειες και μια άλλη για την ποιότητα του αέρα, καθεμία εκ των οποίων είχε ως αποτέλεσμα την εκπόνηση αναλυτικής έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή²⁴.

Ανταποκρινόμενη άμεσα στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Βελτίωση της νομοθεσίας: απολογισμός και διατήρηση της δέσμευσής μας»²⁵, η ΕτΠ εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2019 γνωμοδότηση²⁶ (εισηγητής: Olgierd Geblewicz, Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα), στην οποία ανέπτυξε τις απόψεις της σχετικά με τη βελτίωση της νομοθεσίας και τον ρόλο της «ενεργού επικουρικότητας» στη διαδικασία χάραξης των πολιτικών της ΕΕ. Επαναλάμβανε την

²⁰ 2019/0804 (CNS) — Έγγραφο του Συμβουλίου 2338/19, διαθέσιμο στο [μητρώο εγγράφων του Συμβουλίου](#).

²¹ Παρατηρείται απόκλιση στον αριθμό γνώμων που καταχωρίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, διότι δεν έλαβαν όλα τα εν λόγω θεσμικά όργανα όλες τις γνώμες και υπολογίζουν τον αριθμό των γνώμων που διαβιβάζονται από κοινού από διάφορα εθνικά κοινοβούλια.

²² Λεπτομερέστερη περιγραφή των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την επικουρικότητα περιέχει η ετήσια έκθεση του 2019 για την επικουρικότητα που εξέδωσε η Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία θα είναι διαθέσιμη μετά την έγκριση από το Προεδρείο της Επιτροπής των Περιφερειών στη διεύθυνση <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>.

²³ Σχετικά με το έργο και τις ενέργειες παρακολούθησης της εν λόγω ειδικής ομάδας, βλέπε επίσης το τμήμα 2.1 της ετήσιας έκθεσης του 2018 (COM(2019) 333) και της παρούσας έκθεσης. Για την ειδική ομάδα, «ενεργός επικουρικότητα» σήμαινε μεταξύ άλλων την «προώθηση ευκαιριών ώστε τα εθνικά κοινοβούλια και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να συμμετάσχουν σε πρώιμο στάδιο με σκοπό τη διαμόρφωση νέων πρωτοβουλιών και την επισήμανση ανησυχιών», αξιοποιώντας τις ιδιαίτερες ικανότητες και τις συγκεκριμένες εμπειρίες τους όσον αφορά την εφαρμογή των ενωσιακών πολιτικών. Ως εκ τούτου, η εν λόγω έννοια θα συμβάλει «στο να διασφαλιστεί η σε μεγαλύτερο βαθμό αναγνώριση και αποδοχή των λόγων εφαρμογής των πολιτικών σε ενωσιακό επίπεδο και, εντέλει, η μεγαλύτερη οικειοποίηση των εν λόγω πολιτικών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης».

²⁴ Οι εκθέσεις διατίθενται στη διεύθυνση: <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/network-of-regional-hubs.aspx>

²⁵ COM(2019) 178 final της 15.4.2019. Βλέπε επίσης τμήμα 2.1.

²⁶ <https://cor.europa.eu/EL/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-2579-2019>

υποστήριξη της ΕτΠ όσον αφορά τη βελτίωση της νομοθεσίας, επισημαίνοντας ότι πρέπει να αποτελέσει κοινή προσπάθεια.

Η 9η Διάσκεψη για την Επικουρικότητα²⁷ της ΕτΠ ήταν μια σημαντική εκδήλωση για την ανάπτυξη του διαλόγου σχετικά με την «ενεργό επικουρικότητα» και τον ρόλο της στις συζητήσεις για το μέλλον της Ευρώπης. Στη διάσκεψη συμμετείχαν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης για να συζητήσουν τον βέλτιστο τρόπο εφαρμογής της «ενεργού επικουρικότητας» σε ολόκληρη την ΕΕ καθώς και τον τρόπο αξιοποίησης της εν λόγω προσέγγισης με σκοπό την επανασύνδεση της ΕΕ με τους πολίτες της. Στο πλαίσιο της διάσκεψης δρομολογήθηκε ένα νέο πιλοτικό έργο σχετικά με τη συμβολή των πολιτικών συζητήσεων που διεξάγονται στα περιφερειακά κοινοβούλια, σε συνεργασία με τη Διάσκεψη των Περιφερειακών Νομοθετικών Συνελεύσεων της Ευρώπης (CALRE). Στόχος του έργου είναι να προσδώσει περιφερειακή προοπτική στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής παρέχοντας τη δυνατότητα στα περιφερειακά κοινοβούλια με νομοθετικές εξουσίες να διατυπώνουν τις απόψεις τους σχετικά με την κατάρτιση του προγράμματος εργασίας.

Το 2019, η ΕτΠ εφάρμοσε εκ νέου το πρόγραμμα εργασίας της για την επικουρικότητα ως πρακτικό μέσο παρακολούθησης της αρχής της επικουρικότητας. Δεδομένου ότι οι πρωτοβουλίες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2019 ήταν ως επί το πλείστον μη νομοθετικού χαρακτήρα, για το πρόγραμμα εργασίας για την επικουρικότητα προσδιορίστηκαν μόνο τρεις πρωτοβουλίες προτεραιότητας: «Ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον», «Δίκαιη και προετοιμασμένη για το μέλλον ευρωπαϊκή αγορά» και «Ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς».

Η ΕτΠ εκτίμησε τη συμμόρφωση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στις νομοθετικές προτάσεις επί των οποίων εξέδωσε γνώμες²⁸. Το 2019, εξέδωσε 49 γνώμες, εκ των οποίων μόνο πέντε σχετίζονταν με νομοθετικές προτάσεις.

Και οι πέντε γνώμες επί νομοθετικών προτάσεων περιλάμβαναν είτε άμεση εκτίμηση της συμμόρφωσης με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας είτε συγκεκριμένες συστάσεις για τη βελτίωση της συμμόρφωσης με τις εν λόγω αρχές. Για παράδειγμα, η γνωμοδότηση σχετικά με την οδική ασφάλεια και την αυτοματοποιημένη κινητικότητα κατέληγε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ανάγκη «...να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των περιφερειακών και των τοπικών φορέων στην υλοποίηση του διευρυνμένου πεδίου εφαρμογής της οδηγίας, ιδίως κατά τον προσδιορισμό των οδών που καλύπτονται από τις κανονιστικές της διατάξεις ...» και να προταθούν τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης της συμμόρφωσης με την αρχή της επικουρικότητας.

Παρότι οι περισσότερες πρωτοβουλίες ήταν μη νομοθετικού χαρακτήρα, η ΕτΠ συνέχισε να δεσμεύεται όσον αφορά την υλοποίηση της προσέγγισης της «ενεργού επικουρικότητας» το 2019, δεδομένου ότι πολλές γνώμες επί μη νομοθετικών προτάσεων περιλάμβαναν εκτίμηση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στον σχετικό τομέα πολιτικής καθώς και εποικοδομητικές συστάσεις για την αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων. Ένα παράδειγμα είναι η γνωμοδότηση για την έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των οδηγιών για τις δημόσιες

²⁷ Η εν λόγω διάσκεψη, που συνδιοργανώθηκε από την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ιταλική Διάσκεψη των Προέδρων των Περιφερειακών Κοινοβουλίων, πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη στις 22 Νοεμβρίου 2019: <https://cor.europa.eu/el/news/Pages/changing-the-way-the-eu-works.aspx>

²⁸ Άρθρο 55.2 του του εσωτερικού κανονισμού ΕΕ L 65 της 5.3.2014, σ. 41, <https://cor.europa.eu/en/members/Documents/CoR-Rules-of-Procedure-EN.pdf#search=Rules%20of%20Procedure>

προμήθειες. Με βάση την πρώτη διαβούλευση του δικτύου περιφερειακών κόμβων της ΕτΠ, στη γνωμοδότηση παρέχεται αναλυτική επισκόπηση των κύριων προκλήσεων που αντιμετώπισαν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές κατά την εφαρμογή των οδηγιών του 2014 για τις δημόσιες προμήθειες καθώς και των συχνότερων αιτίων εσφαλμένης εφαρμογής τους. Με βάση εμπειρικά δεδομένα από το περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, στη γνωμοδότηση επισημαίνονται επίσης ουσιώδη ζητήματα, καθώς θεωρείται, για παράδειγμα, ότι «...η διασυνοριακή σύναψη συμβάσεων δεν αποφέρει προστιθέμενη αξία στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές. Παρά τις τακτικές αλλά δαπανηρές και χρονοβόρες διαδικασίες υποβολής προσφορών που διεξάγονται σε όλη την ΕΕ, υποβάλλονται ελάχιστες ή καθόλου διασυνοριακές προσφορές». Στη γνωμοδότηση παρέχονται συστάσεις πολιτικής για την επίλυση των εν λόγω ζητημάτων.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα διεξήγαγε δύο διαβουλεύσεις το 2019.

Η πρώτη σχετίζεται με την πρωτοβουλία προτεραιότητας του προγράμματος εργασίας για την επικουρικότητα. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας προτεραιότητας σχετικά με την «Ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς», ζητήθηκε η γνώμη της ομάδας εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα προκειμένου να υποστηριχθεί ο εισηγητής της γνωμοδότησης της ΕτΠ σχετικά με το σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης. Η ομάδα δεν επισήμανε κανένα σημαντικό ζήτημα επικουρικότητας ή αναλογικότητας, καθότι οι δραστηριότητες που περιγράφονται στο σχέδιο δράσης βασίζονται στη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης. Η ανάλυση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι, πέραν των ζητημάτων επικουρικότητας ή αναλογικότητας, θα είναι χρήσιμο το σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης να προάγει την αρχή της «καλόπιστης συνεργασίας» ή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης της Συνθήκης.

Σκοπός της δεύτερης διαβούλευσης της ομάδας εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα ήταν να υποστηρίξει τον εισηγητή της γνωμοδότησης με τίτλο «Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και η πολιτική συνοχής: προσαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στις μακροπρόθεσμες επενδύσεις», στην οποία παρείχαν εισηγήσεις τρεις εμπειρογνώμονες. Σε συμφωνία με την προσέγγιση της «ενεργού επικουρικότητας», οι εμπειρογνώμονες υπέβαλαν προτάσεις για την αντιμετώπιση ζητημάτων συμμόρφωσης με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα. Ανέφεραν ότι η ΕτΠ «...υπογραμμίζει ότι ο καλύτερος τρόπος για να αποφευχθεί η παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας και να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός συντονισμός των πολιτικών είναι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές να συμμετέχουν πλήρως, και με δομημένο τρόπο, στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, σύμφωνα με το πνεύμα των αρχών της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης».

Η σύνθεση του δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας²⁹ δεν άλλαξε το 2019 (156 εταίροι). Ο φόρτος εργασίας του REGPEX³⁰, του υποδικτύου του δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας το οποίο είναι ανοικτό σε κοινοβούλια³¹ και κυβερνήσεις περιφερειών με νομοθετικές εξουσίες, μειώθηκε κατακόρυφα λόγω έλλειψης νομοθετικών προτάσεων το 2019. Το 2019, εξέδωσε μόνο δύο εισηγήσεις, σε σύγκριση με 95 το 2018.

²⁹ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/default.aspx> Το δίκτυο παρακολούθησης της επικουρικότητας, που εγκαινιάστηκε τον Απρίλιο του 2007, συστάθηκε για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών και της Ένωσης σε σχέση με διάφορα έγγραφα και νομοθετικές και πολιτικές προτάσεις της Επιτροπής. Το δίκτυο χρησιμεύει ως σημείο πρόσβασης που επιτρέπει σε όλους τους εταίρους του όχι μόνο να λαμβάνουν πληροφορίες αλλά και να εκφράζουν τις απόψεις τους.

³⁰ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>.

³¹ Σχετικά με τα περιφερειακά κοινοβούλια, βλέπε επίσης τμήμα 6.

2.5. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το 2019, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) εξέδωσε απόφαση σε μία υπόθεση σχετικά με τη συμβατότητα της ενωσιακής νομοθεσίας με την αρχή της αναλογικότητας. Στην απόφαση της 6ης Ιουνίου 2019 στην υπόθεση C-264/18³², το Δικαστήριο έκρινε ότι ο νομοθέτης της ΕΕ δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας εξαιρώντας τις νομικές υπηρεσίες από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ για τις δημόσιες προμήθειες³³, δεδομένου ότι ο νομοθέτης έκρινε ότι απόκειται στους εθνικούς νομοθέτες να καθορίσουν κατά πόσον οι εν λόγω υπηρεσίες πρέπει να υπαχθούν στους κανόνες περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας σε δύο υποθέσεις στις οποίες ένα κράτος μέλος είχε προσβάλει νομοθετική πράξη που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο³⁴.

Όσον αφορά το κριτήριο της συμμόρφωσης, στο πλαίσιο της ασκήσεως του δικαστικού του ελέγχου, με την εν λόγω αρχή, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι θα πρέπει να παρασχεθεί στον νομοθέτη της ΕΕ ευρεία εξουσία εκτίμησης σε τομείς στους οποίους η δράση του συνεπάγεται επιλογές πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής φύσεως εκ μέρους του και όταν καλείται να προβεί σε σύνθετες εκτιμήσεις. Ως εκ τούτου, το ζήτημα για το Δικαστήριο δεν είναι αν το μέτρο που θεσπίστηκε στον τομέα αυτό είναι το μόνο ή το καλύτερο δυνατό, καθόσον η νομιμότητα ενός τέτοιου μέτρου μπορεί να επηρεαστεί μόνον όταν αυτό είναι προδήλως ακατάλληλο σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό³⁵.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι ο νομοθέτης της ΕΕ είχε υποπέσει σε πρόδηλο σφάλμα εκδίδοντας την οδηγία (ΕΕ) 2016/2284 σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων. Σε αυτό το πλαίσιο, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι ο νομοθέτης της ΕΕ δεν υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση ενός κράτους μέλους, όταν το μέτρο της Ένωσης έχει αντίκτυπο σε όλα τα κράτη μέλη και απαιτεί την εξισορρόπηση των διαφόρων εμπλεκόμενων συμφερόντων, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών του μέτρου αυτού. Ως εκ τούτου, η αναζήτηση τέτοιας ισορροπίας με γνώμονα όχι την ιδιαίτερη κατάσταση ενός και μόνο κράτους μέλους, αλλά την κατάσταση του συνόλου των κρατών μελών της Ένωσης, δεν μπορεί να εκληφθεί ως αντίθετη στην αρχή της αναλογικότητας³⁶.

Στην άλλη απόφαση³⁷, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την εγκυρότητα της αρχής της αναλογικότητας ορισμένων διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2017/853 διά της οποίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τροποποίησαν την οδηγία 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά

³² Απόφαση της 6ης Ιουνίου 2019, υπόθεση C-264/18 (αίτηση προδικαστικής αποφάσεως από το Συνταγματικό Δικαστήριο του Βελγίου), P. M. κ.λπ. κατά Ministerraad, EU:C:2019:472.

³³ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65.

³⁴ Απόφαση της 13ης Μαρτίου 2019, Πολωνία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-128/17, EU:C:2019:194· απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2019, υπόθεση C-482/17, Τσεχική Δημοκρατία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, EU:C:2019:1035.

³⁵ Απόφαση στην υπόθεση C-482/17, σκέψη 77. Βλέπε επίσης την εκτίμηση της αναλογικότητας στην απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2019, υπόθεση C-220/17, Planta Tabak-Manufaktur Dr Manfred Obermann GmbH & Co. KG v Land Berlin, EU:C:2019:76.

³⁶ Απόφαση στην υπόθεση C-128/17, σκέψη 106.

³⁷ Απόφαση στην υπόθεση C-482/17, σκέψεις 86-93.

με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων³⁸. Στην απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ευρεία εξουσία του νομοθέτη της Ένωσης δεν αφορά μόνον τη φύση και το περιεχόμενο της επίμαχης διάταξης, αλλά επίσης, σε ορισμένο βαθμό, τη διαπίστωση των βασικών στοιχείων. Ωστόσο, ακόμη και όταν διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, ο νομοθέτης της Ένωσης οφείλει να στηρίζει την επιλογή του σε αντικειμενικά κριτήρια και να εξετάζει αν οι σκοποί που επιδιώκονται με το επιλεγέν μέτρο είναι ικανοί να δικαιολογήσουν αρνητικές οικονομικές συνέπειες, ακόμη και σημαντικές, για ορισμένους επιχειρηματίες. Το Δικαστήριο έκρινε ότι τα θεσμικά όργανα της Ένωσης που θέσπισαν το επίμαχο μέτρο πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν ενώπιον του Δικαστηρίου ότι το μέτρο θεσπίστηκε κατόπιν πραγματικής άσκησης της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν. Αυτό προϋποθέτει ότι είχαν λάβει υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία και όλες τις σχετικές περιστάσεις της κατάστασης στη ρύθμιση της οποίας αποβλέπει το μέτρο. Συνεπώς, τα εν λόγω θεσμικά όργανα πρέπει, τουλάχιστον, να μπορούν να προσκομίσουν και να εκθέσουν κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τα βασικά στοιχεία τα οποία έπρεπε να έχουν ληφθεί υπόψη για να θεμελιωθεί το βαλλόμενο μέτρο και από τα οποία εξαρτιόταν η άσκηση της διακριτικής τους ευχέρειας. Σε αυτή την υπόθεση, το Δικαστήριο απέρριψε τον λόγο ακυρώσεως ότι ο νομοθέτης της ΕΕ δεν διέθετε επαρκείς πληροφορίες για τις δυνητικές επιπτώσεις της προσβαλλόμενης οδηγίας ώστε να εκτιμήσει τη συμμόρφωση με την αρχή της αναλογικότητας. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης είχαν λάβει υπόψη τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα και άλλες διαπιστώσεις. Σε αυτά περιλαμβάνονται δεδομένα και διαπιστώσεις που ελήφθησαν από την αξιολόγηση REFIT που διενήργησε η Επιτροπή, διάφορες μελέτες, μια δημόσια διαβούλευση, διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη και εκτιμήσεις επιπτώσεων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

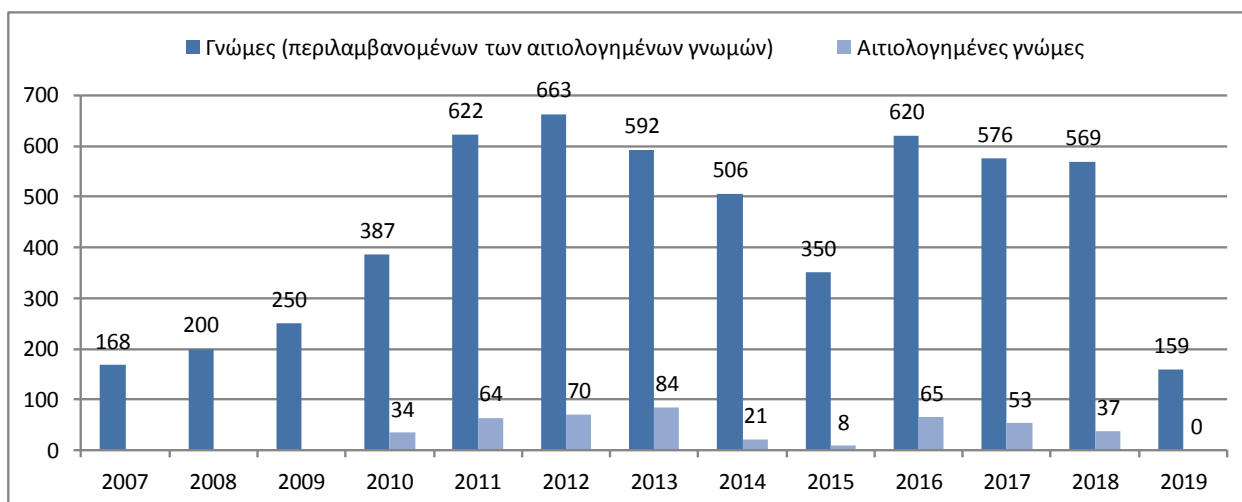
Το 2019 ήταν το πρώτο έτος από τη θέσπιση του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας κατά το οποίο η Επιτροπή δεν έλαβε **καμία αιτιολογημένη γνώμη** από τα εθνικά κοινοβούλια. Αυτό οφειλόταν κατά κύριο λόγο στην κατακόρυφη μείωση της νομοθετικής δραστηριότητας της Επιτροπής κατά το μεταβατικό έτος μεταξύ δύο θητειών της Επιτροπής. Το 2019, η Επιτροπή διαβίβασε 28 νομοθετικές προτάσεις που υπόκεινταν σε έλεγχο της επικουρικότητας στους συννομοθέτες και στα εθνικά κοινοβούλια, σε σύγκριση με 139 το 2018. Επ' αυτών των 28 προτάσεων, τα κοινοβούλια εξέδωσαν 39 γνώμες. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει την τάση που είχε επισημανθεί στην προηγούμενη ετήσια έκθεση: η αναλογία των αιτιολογημένων γνωμών μειώνεται σε σύγκριση τόσο με τον συνολικό αριθμό γνωμών (10,5 % το 2016· 9 % το 2017· 6,5 % το 2018· καμία το 2019) όσο και με τον αριθμό των γνωμών επί των προτάσεων της Επιτροπής που υπόκεινται στον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας (17,6 % το 2016· 16 % το 2017· 10,5 % το 2018· καμία το 2019).

Τούτο θα μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα της εφαρμογής από την Επιτροπή ενός ενισχυμένου θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας και της δέσμευσής της για ενσωμάτωση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας σε όλα τα στάδια της χάραξης πολιτικής,

³⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2017/853 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων, ΕΕ L 137 της 24.5. 2017, σ. 22.

αξιολόγηση των υφιστάμενων πλαισίων πολιτικής πριν από την υποβολή νομοθετικών αναθεωρήσεων και την ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο μόνο εάν η προστιθέμενη αξία της είναι σαφής³⁹.

4. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ



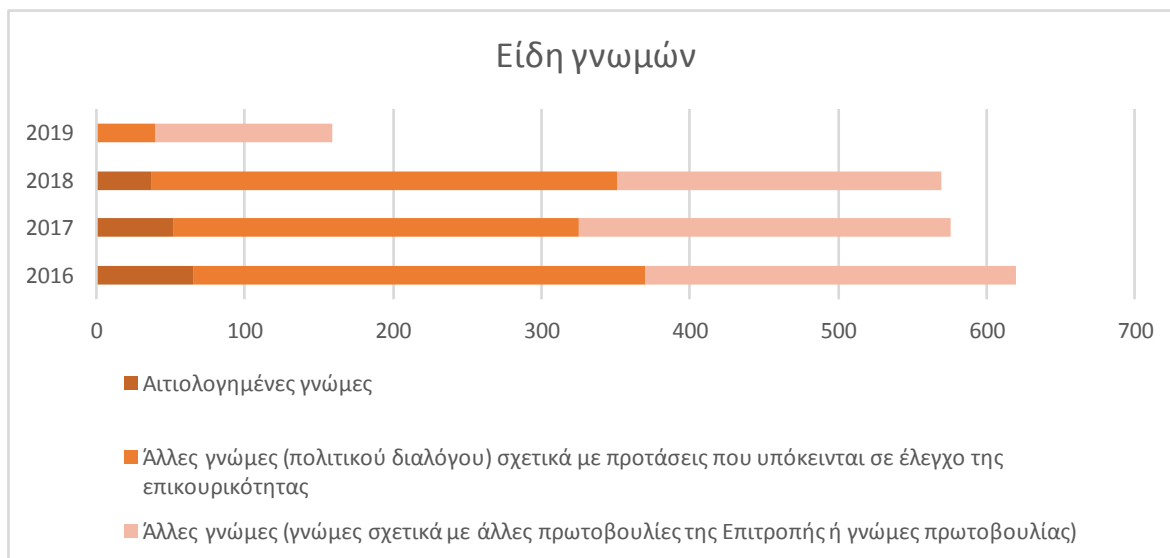
Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με τις γραπτές γνώμες

Το 2019, τα εθνικά κοινοβούλια διαβίβασαν 159 γνώμες στην Επιτροπή. Ο αριθμός αυτός είναι πολύ μικρότερος σε σχέση με τα προηγούμενα έτη (576 το 2017 και 569 το 2018) και ακόμη μικρότερος σε σχέση με το προηγούμενο μεταβατικό έτος, το 2015 (350). Πρόκειται για τον μικρότερο αριθμό από την έναρξη του πολιτικού διαλόγου το 2007.

Μεταξύ των εν λόγω 159 γνώμων, μόνο 39 (25 %) αφορούσαν προτάσεις της Επιτροπής που υπόκεινται στον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας. Οι υπόλοιπες 120 γνώμες (75 %) αφορούσαν μη νομοθετικές πρωτοβουλίες όπως ανακοινώσεις ή γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας. Αυτό το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό⁴⁰ αντικατοπτρίζει την προσωρινή επιβράδυνση της ποσότητας νομοθετικών προτάσεων που υπέβαλε η Επιτροπή αλλά δείχνει επίσης το ενδιαφέρον των εθνικών κοινοβουλίων να καταστήσουν τις απόψεις τους γνωστές στην Επιτροπή σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

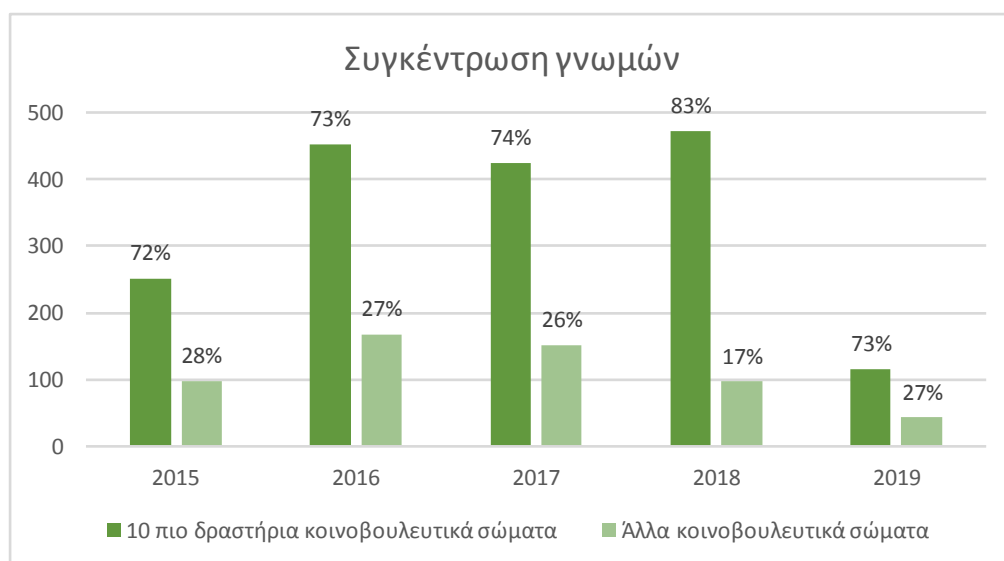
³⁹ Τον Φεβρουάριο του 2020, η Επιτροπή έλαβε μια γνώμη από το τσεχικό *Poslanecká sněmovna* που αμφισβητεί την εν λόγω άποψη και θεωρεί ότι η μείωση του αριθμού και της αναλογίας των αιτιολογημένων γνώμων αποτελεί, αντιθέτως, ανησυχητική ένδειξη απώλειας της φιλοδοξίας των εθνικών κοινοβουλίων να συμμετέχουν ενεργά στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ.

⁴⁰ Το 2018, το 62 % των γνώμων αφορούσε πρωτοβουλίες που υπόκεινταν σε έλεγχο της επικουρικότητας, ενώ το 38 % αφορούσε άλλες γνώμες.



Συμμετοχή και πεδίο εφαρμογής

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, ο αριθμός των γνώμων που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή διέφερε σημαντικά μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων. Τα 10 πιο δραστήρια κοινοβουλευτικά σώματα εξέδωσαν 116 γνώμες, δηλ. το 73 % του συνόλου, μικρότερο ποσοστό επί του συνόλου σε σχέση με το 2018 (83 %), αλλά παρόμοιο με τα προηγούμενα έτη (74 % το 2017, 73 % το 2016 και 72 % το 2015). 17 κοινοβουλευτικά σώματα⁴¹ (10 το 2018) δεν εξέδωσαν γνώμες.



⁴¹ Τα αυστριακά *Bundesrat* και *Nationalrat*, το βελγικό *Chambre des représentants/Kamer van volksvertegenwoordigers*, το βουλγαρικό *Narodno Sabranie*, το κροατικό *Hrvatski Sabor*, η κυπριακή *Βουλή των Αντιπροσώπων*, το δανικό *Folketing*, το εσθονικό *Riigikogu*, το φινλανδικό *Eduskunta*, η ελληνική *Βουλή των Ελλήνων*, τα ιρλανδικά *Houses of the Oireachtas (Dáil και Seanad Éireann)*, το λετονικό *Saeima*, το λουξεμβουργιανό *Chambre des Députés*, τα σλοβενικά *Državni svet* και *Državni zbor*, η Βουλή των Κοινοτήτων του Ηνωμένου Βασιλείου.

Το σώμα που υπέβαλε τον μεγαλύτερο αριθμό γνώμων το 2019 ήταν το τσεχικό *Senát* (21 γνώμες). Τα υπόλοιπα 10 εθνικά κοινοβούλια ή κοινοβουλευτικά σώματα που διαβίβασαν τους μεγαλύτερους αριθμούς γνώμων το 2019 ήταν το ρουμανικό *Camera Deputaţilor* (15 γνώμες), το πορτογαλικό *Assembleia da República* (14 γνώμες), το τσεχικό *Poslanecká sněmovna* (13 γνώμες), το γαλλικό *Sénat* (12 γνώμες), το γερμανικό *Bundesrat* (11 γνώμες), το ισπανικό *Cortes Generales* (8 γνώμες), η *Βουλή των Λόρδων* του Ηνωμένου Βασιλείου (8 γνώμες), το ιταλικό *Senato della Repubblica* (7 γνώμες), το ρουμανικό *Senat* (7 γνώμες) και το σουηδικό *Riksdag* (7 γνώμες). Τα εν λόγω σώματα ήταν επίσης τα πιο δραστήρια το 2018 (αν και με διαφορετική σειρά).

Παρά το ότι τα περισσότερα σώματα κατέγραψαν κατακόρυφη πτώση του αριθμού υποβληθεισών γνώμων, δύο εξ αυτών υπέβαλαν περισσότερες γνώμες το 2019 από ό,τι το 2018: το ουγγρικό *Országgyűlés* (5 γνώμες το 2019, 3 το 2018) και το ολλανδικό *Eerste Kamer* (6 γνώμες το 2019, 2 το 2018).

Στο παράρτημα 1 παρατίθεται αναλυτικά ο αριθμός των γνώμων που διαβιβάστηκαν από κάθε κοινοβουλευτικό σώμα.

Βασικά θέματα των γνώμων στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου

Το 2019, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, οι γνώμες που υπέβαλαν τα εθνικά κοινοβούλια κάλυπταν διάφορα θέματα. Οι πέντε ακόλουθοι φάκελοι, οι οποίοι οδήγησαν στη διατύπωση μεταξύ 5 και 9 γνώμων ο καθένας⁴², προσέλκυαν τη μεγαλύτερη προσοχή από τα εθνικά κοινοβούλια:

1. Επέκταση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία — 9 γνώμες,
2. Επικουρικότητα και βελτίωση της νομοθεσίας — 8 γνώμες,
3. Ενίσχυση του κράτους δικαίου — 6 γνώμες,
4. Προς μία βιώσιμη Ευρώπη — 5 γνώμες,
5. Καταπολέμηση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο — 5 γνώμες.

• Επέκταση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία

Η Επιτροπή είχε δεσμευτεί να εξετάσει τρόπους ώστε να καταστήσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων πιο αποδοτική μέσω του εντοπισμού τομέων για την αύξηση της χρήσης της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία⁴³. Προς αυτή την κατεύθυνση, είχε εκδώσει τέσσερις ανακοινώσεις σχετικά με τέσσερις κύριους τομείς πολιτικής: κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, στις 12 Σεπτεμβρίου 2018⁴⁴, φορολογία, στις 15 Ιανουαρίου 2019⁴⁵, ενέργεια και κλίμα, στις 9 Απριλίου 2019⁴⁶, και κοινωνική πολιτική, στις 16 Απριλίου 2019⁴⁷.

⁴² Κανένα μεμονωμένο έγγραφο δεν προσέλκυσε περισσότερες από έξι γνώμες. Στο παράρτημα 2 απαριθμούνται τα έγγραφα που είχαν οδηγήσει στη διατύπωση πάνω από 4 γνώμων, καμία εκ των οποίων δεν αποτελούσε νομοθετική πρόταση.

⁴³ Βλέπε την ομιλία του προέδρου κ. Juncker για την κατάσταση της Ένωσης, της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, και το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2019 (COM(2018) 800 final της 23.10.2018).

⁴⁴ COM(2018) 647 final της 12.9.2018.

⁴⁵ COM(2019) 8 final της 15.1.2019.

⁴⁶ COM(2019) 177 final της 9.4.2019.

⁴⁷ COM(2019) 186 final της 16.4.2019.

Οι εν λόγω ανακοινώσεις οδήγησαν στη διατύπωση εννέα γνώμων από έξι εθνικά κοινοβούλια⁴⁸. Στις εν λόγω γνώμες εκφραζόταν γενικά αντίθεση στην επέκταση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία, καθώς θεωρούνταν ότι ήταν απαραίτητο να διατηρηθεί η διαδικασία ομόφωνης λήψης αποφάσεων στους εν λόγω τομείς με σκοπό την προστασία της εθνικής κυριαρχίας και των συμφερόντων. Ορισμένα κοινοβουλευτικά σώματα ήταν επίσης της άποψης ότι η διαδικασία ομόφωνης λήψης αποφάσεων λειτουργούσε σωστά στους εν λόγω τομείς και δεν αποτελούσε εμπόδιο στην επίτευξη προόδου σε ενωσιακό επίπεδο.

Η Επιτροπή απάντησε ότι, όσον αφορά την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας, ο κανόνας της ομοφωνίας έχει, σε ορισμένες περιπτώσεις, επηρεάσει την ταχύτητα και την ικανότητα της ΕΕ να αναλαμβάνει δράση σε θέματα παγκόσμιου ενδιαφέροντος, και ότι για να μπορέσει να συνεχίσει να διαμορφώνει το μέλλον της, η ΕΕ θα πρέπει να βελτιώσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αξιοποιώντας το πλήρες φάσμα επιλογών που διατίθενται βάσει των Συνθηκών. Σχετικά με τη φορολογία, η Επιτροπή τόνισε ότι ήταν απαραίτητη η ανάληψη συντονισμένης δράσης της ΕΕ για να προστατευτούν τα έσοδα των εσόδων των κρατών μελών και να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη στο φορολογικό περιβάλλον και η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Παρότι η παγκοσμιοποίηση και η ψηφιοποίηση έχουν δημιουργήσει κοινές προκλήσεις όσον αφορά την φορολογική πολιτική που απαιτούν κοινές λύσεις, η ΕΕ δεν μπόρεσε να δράσει ή να αντιδράσει γρήγορα λόγω των περιορισμών του κανόνα ομοφωνίας. Βάσει της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία, τα κράτη μέλη θα μπορούν να καταλήγουν σε ταχύτερες και πιο αποτελεσματικές λύσεις στα φορολογικά θέματα. Επίσης, στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, οι αποφάσεις που αφορούν τη φορολογία θα λαμβάνονται βάσει των παρατηρήσεων που υποβάλλει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ώστε να εκπροσωπούνται οι απόψεις των πολιτών και να ενισχύεται η υποχρέωση λογοδοσίας. Όσον αφορά την πολιτική για την ενέργεια και το κλίμα, η Επιτροπή σημείωσε ότι το υφιστάμενο καθεστώς φορολογίας της ενέργειας προκαλεί στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά λόγω των διαφορετικών φορολογικών συντελεστών και φορολογικών βάσεων για τα ανταγωνιστικά καύσιμα. Ως εκ τούτου, η ίση μεταχείριση όλων των ενεργειακών πηγών ανάλογα με τη συμβολή τους στους στόχους της Ενεργειακής Ένωσης (όπως η προώθηση της βιώσιμης ενέργειας και η αποφυγή της ενεργειακής σπατάλης) είναι μια πτυχή που πρέπει να αποτυπώνεται σε μια μελλοντική μεταρρύθμιση της φορολογίας της ενέργειας. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, θα είναι ζωτικής σημασίας η δυνατότητα εξεύρεσης συμβιβαστικών λύσεων που αντανακλούν τα συμφέροντα και τις ειδικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στα κράτη μέλη.

Τέλος, όσον αφορά την κοινωνική πολιτική, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι είχε υιοθετήσει μια στοχευμένη προσέγγιση ως προς τη χρήση των «μεταβατικών» ρητρών. Πρότεινε οι εν λόγω ρήτρες να χρησιμοποιούνται μόνο για ζητήματα αποφυγής δημιουργίας διακρίσεων καθώς και για την έγκριση συστάσεων σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια και την κοινωνική προστασία των εργαζομένων, στο πλαίσιο των οποίων η ειδική πλειοψηφία θα διευκολύνει την εκ μέρους των κρατών μελών ταχεία αντιμετώπιση των συνήθων προκλήσεων.

⁴⁸ Το τσεχικό *Poslanecká sněmovna* (εξέδωσε δύο γνώμες, μία για τη φορολογία και μία για την ενέργεια και το κλίμα), το τσεχικό *Senát* (τρεις γνώμες, για τη φορολογία, την ενέργεια και το κλίμα, και την κοινωνική πολιτική, αντίστοιχα), το ουγγρικό *Országgyűlés* (μια μοναδική γνώμη που κάλυπτε τη φορολογία, την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και την κοινωνική πολιτική), το μαλτέζικο *Kamra tad-Deputati*, (φορολογία), το ολλανδικό *Eerste Kamer* (ενέργεια και κλίμα) και το σουηδικό *Riksdag* (φορολογία).

- *Επικουρικότητα και αναλογικότητα*

Στην ανακοίνωση με τίτλο «Οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας: ενίσχυση του ρόλου τους στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ»⁴⁹, που εκδόθηκε στις 23 Οκτωβρίου 2018, στην ετήσια έκθεση του 2017 για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα⁵⁰ και στην έκθεση για τις σχέσεις με τα εθνικά κοινοβούλια⁵¹, η Επιτροπή παρουσίασε τις ενέργειες παρακολούθησης σε σχέση με τις συστάσεις της ειδικής ομάδας «Αναλογικότητα και επικουρικότητα - “Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο”».

Το 2019, η εν λόγω δέσμη μέτρων οδήγησε στην έκδοση έξι γνωμών από έξι εθνικά κοινοβούλια⁵² και μιας γνώμης από ένα περιφερειακό κοινοβούλιο⁵³. Γενικά, όλα τα κοινοβουλευτικά σώματα χαιρέτισαν το έργο της ειδικής ομάδας, στήριξαν την έννοια της «ενεργού επικουρικότητας» και ενέκριναν τις ενέργειες παρακολούθησης στις οποίες είχε ήδη προβεί η Επιτροπή.

Ορισμένα κοινοβουλευτικά σώματα πρότειναν τρόπους με τους οποίους η Επιτροπή μπορεί να βελτιώσει την αλληλεπίδρασή της με αυτά στο πλαίσιο της διαδικασίας κατάρτισης των προτάσεών της, διά της βελτίωσης του σχεδιασμού των πρωτοβουλιών της ώστε να παρασχεθεί στα εθνικά κοινοβούλια ενισχυμένη δυνατότητα να σχεδιάζουν τους ελέγχους επικουρικότητας ή/και διά της βελτίωσης της ποιότητας των εκτιμήσεων επιπτώσεων και της παροχής περισσότερων πληροφοριών σχετικά με αυτές σε όλες τις επίσημες γλώσσες. Υποβλήθηκαν άλλες προτάσεις για τη βελτίωση του ελέγχου από τα εθνικά κοινοβούλια κατά το νομοθετικό στάδιο, όπως η οργάνωση συζητήσεων με εκπροσώπους των εθνικών κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όταν μια πρόταση οδηγεί στην έκδοση σειράς αιτιολογημένων γνωμών, ή η συζήτηση επί των παρατηρήσεων που υποβάλλουν τα εθνικά κοινοβούλια στις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου. Ορισμένα κοινοβούλια πρότειναν επίσης μέτρα που απαιτούν την αλλαγή της Συνθήκης, όπως η επέκταση του χρονικού διαστήματος για την έκδοση αιτιολογημένων γνωμών στις 12 εβδομάδες, η μείωση του αριθμού των αιτιολογημένων γνωμών που απαιτούνται για την ενεργοποίηση της διαδικασίας «κίτρινης κάρτας», η παροχή της δυνατότητας οι αιτιολογημένες γνώμες να βασίζονται στην αναλογικότητα, ο καθορισμός επίσημης προθεσμίας για τις απαντήσεις της Επιτροπής και η παροχή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξουσιών για την ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή χαιρέτισε τη την υποστήριξη εκ μέρους των εθνικών κοινοβουλίων των πρωτοβουλιών που κοινοποίησε στην ανακοίνωση και επιβεβαίωσε ότι ετοιμαζόταν να τις υλοποιήσει. Συμφώνησε σχετικά με την ανάγκη παροχής πληροφοριών επί του τρόπου με τον οποίο οι προτάσεις συμμορφώνονται με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και τόνισε ότι οι περιλήψεις των εκτιμήσεων επιπτώσεων δημοσιεύονταν πράγματι σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ. Επισήμανε το έργο της για την αύξηση του επιπέδου λεπτομερειών και αξιοπιστίας των πληροφοριών σχετικά με τις πρωτοβουλίες που ανακοίνωνε

⁴⁹ COM(2018) 703 final της 23.10.2018. Βλέπε επίσης την ετήσια έκθεση του 2018, τμήμα 2.1 και, για τα μέτρα που εφαρμόστηκαν το 2019, το τμήμα 2.1 της παρούσας έκθεσης.

⁵⁰ COM(2018) 490 final της 23.10.2018.

⁵¹ COM(2018) 491 final της 23.10.2018.

⁵² Το τσεχικό *Senát*, το γερμανικό *Bundesrat*, το ιταλικό *Camera dei Deputati*, το λιθουανικό *Seimas*, το ρουμανικό *Camera Deputaţilor*, το σουηδικό *Riksdag*. Το φινλανδικό *Eduskunta* δεν διαβίβασε γνώμη στην Επιτροπή αλλά δημοσίευσε δήλωση σχετικά με την ανακοίνωση στον δικτυακό τόπο του. Το πολωνικό *Senat* είχε ήδη διαβιβάσει γνώμη τον Δεκέμβριο του 2018 (βλέπε ετήσια έκθεση του 2018, τμήμα 2.1).

⁵³ *Landtag* της Βαυαρίας.

στο πρόγραμμα εργασίας της, και σημείωσε με ενδιαφέρον τις προτάσεις για την οργάνωση συζητήσεων σχετικά με τις υποβαλλόμενες προτάσεις. Σημειώνοντας τις προτάσεις που απαιτούσαν αλλαγής της Συνθήκης, η Επιτροπή επισήμανε ότι δεν προβλεπόταν τέτοια αλλαγή για το εγγύς μέλλον.

- *Κράτος δικαίου*

Στις 3 Απριλίου 2019, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Περαιτέρω ενδυνάμωση του κράτους δικαίου εντός της Ένωσης - Τρέχουσα κατάσταση και πιθανά επόμενα βήματα»⁵⁴. Στόχος της εν λόγω ανακοίνωσης ήταν η παροχή επισκόπησης της υφιστάμενης εργαλειοθήκης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων για το κράτος δικαίου στην ΕΕ και η έναρξη διαλόγου σχετικά με τον τρόπο ενδυνάμωσής του. Ως ενέργεια παρακολούθησης, η Επιτροπή εξέδωσε στις 17 Ιουλίου 2019 ανακοίνωση σχετικά με την «Ενδυνάμωση του κράτους δικαίου εντός της Ένωσης – Στρατηγικό σχέδιο δράσης»⁵⁵, στην οποία παρουσιάζονταν ειδικά μέτρα για την ανάληψη δράσης στον εν λόγω τομέα.

Οι εν λόγω ανακοινώσεις οδήγησαν στη διατύπωση έξι γνωμών από πέντε εθνικά κοινοβούλια⁵⁶. Οι εν λόγω γνώμες χαιρέτιζαν το έργο της Επιτροπής για την προώθηση και την προάσπιση του κράτους δικαίου στην ΕΕ και συμφωνούσαν με την ανάγκη βελτίωσης και ενδυνάμωσης των διαθέσιμων μέσων για την προστασία των θεμελιωδών αξιών της Ε. Ορισμένα κοινοβουλευτικά σώματα τόνισαν επίσης τη σημασία του διαρκούς διαλόγου με τα κράτη μέλη σχετικά με το κράτος δικαίου.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή τόνισε ότι, όπως είχε διευκρινιστεί στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, ο σεβασμός του κράτους δικαίου αποτελεί τόσο εθνικό όσο και ενωσιακό ζήτημα, και αποτελεί αρμοδιότητα των θεσμικών οργάνων της ΕΕ να αντιμετωπίζουν τα εν λόγω ζητήματα εντός του θεσμικού πλαισίου. Επισήμανε τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τα εθνικά κοινοβούλια ως προς τη διασφάλιση του κράτους δικαίου στα κράτη μέλη, τόσο ως νομοθέτες όσο και ως προς την τήρηση λογοδοσίας της εκτελεστικής εξουσίας. Επίσης, διευκρίνισε ότι ο προτεινόμενος «κύκλος επανεξέτασης του κράτους δικαίου» θα πρέπει να αποτελέσει προληπτικό μέσο για τον προσδιορισμό προβλημάτων και τη δημιουργία χώρου για διάλογο. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τη διαδικασία σε στενή συνεργασία με τις εθνικές αρχές.

- *Προς μία βιώσιμη Ευρώπη*

Στις 30 Ιανουαρίου 2019, η Επιτροπή εξέδωσε έγγραφο προβληματισμού με τίτλο «Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030»⁵⁷ για να κατευθύνει τη συζήτηση σχετικά με το πώς η ΕΕ μπορεί να επιτύχει με τον καλύτερο τρόπο τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης 2030 των Ηνωμένων Εθνών.

⁵⁴ COM(2019) 163 final της 3.4.2019.

⁵⁵ COM(2019) 343 final της 17.7.2019.

⁵⁶ Το γερμανικό *Bundesrat* (δύο γνώμες, μία για κάθε ανακοίνωση), το ολλανδικό *Eerste Kamer* (σχετικά με την COM(2019) 343) και το *Tweede Kamer* (σχετικά με την COM(2019) 163), το ρουμανικό *Senat* (σχετικά με την COM(2019) 163), το σουηδικό *Riksdag* (σχετικά με την COM(2019) 163).

⁵⁷ COM(2019) 22 final της 30.1.2019.

Το εν λόγω έγγραφο οδήγησε στη διατύπωση πέντε γνωμών από τέσσερα εθνικά κοινοβούλια⁵⁸ τα οποία ήγειραν σειρά ζητημάτων. Οι γνώμες περιλαμβάνουν τις περιφερειακές και κοινωνικές πτυχές της μετάβασης προς τη βιωσιμότητα, την ανάγκη συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων στην εν λόγω μετάβαση, τη συμβατότητα μεταξύ της μεγέθυνσης και της ανάπτυξης του παγκόσμιου εμπορίου, αφενός, και της βιωσιμότητας, αφετέρου, καθώς και την ανάγκη στήριξης της εκπαίδευσης, τόσο στην ΕΕ όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή συμφώνησε ότι για την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης απαιτούνταν αποτελεσματική συνεργασία σε παγκόσμιο, ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Παρατήρησε ότι ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων ήταν κεντρικός, δεδομένου ότι η επίτευξη προόδου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη δράση που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη σε όλα τα επίπεδα. Τόνισε επίσης ότι είχαν δρομολογηθεί δράσεις όπως η πρωτοβουλία για τις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα και υψηλής έντασης άνθρακα που βρίσκονται σε μετάβαση προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα θα είναι δίκαιη και θα βασίζεται στην αλληλεγγύη, χωρίς να μένει πίσω καμία περιφέρεια ή πολίτες.

- *Καταπολέμηση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο*

Στις 26 Απριλίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο: μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση»⁵⁹. Στις 2 Δεκεμβρίου 2018, σε συνέχεια της ανακοίνωσης, η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση⁶⁰ σχετικά με την εν λόγω ανακοίνωση, συνοδευόμενη από σχέδιο δράσης για την παραπληροφόρηση⁶¹.

Το 2019, οι εν λόγω πρωτοβουλίες οδήγησαν στη διατύπωση πέντε γνωμών από τέσσερα εθνικά κοινοβούλια⁶². Στις εν λόγω γνώμες ζητούνταν διευκρινήσεις επί ζητημάτων όπως ο τρόπος ορισμού της παραπληροφόρησης, τα όρια μεταξύ καταπολέμησης της παραπληροφόρησης και λογοκρισίας, ο ρόλος και η ανεξαρτησία των ελεγκτών γεγονότων και η στόχευση της παραπληροφόρησης από τη Ρωσία.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή συμφώνησε ότι οι όροι που χρησιμοποιούνταν στην ανακοίνωση, όπως «παραπληροφόρηση», καθώς και οι δράσεις που ανακοινώθηκαν, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν με σκοπό τη λογοκρισία και τόνισε ότι στην ανακοίνωση αποφεύγονταν σαφώς η ποινικοποίηση του λόγου ή η δημιουργία νέων κατηγοριών παράνομου περιεχομένου. Διευκρίνισε ότι το πυκνό δίκτυο ισχυρών και ανεξάρτητων ελεγκτών γεγονότων αποτελούσε απαραίτητη απαίτηση για ένα υγιές ψηφιακό οικοσύστημα καθώς και ότι, ως εκ τούτου, είχε διευκολύνει τη δικτύωση μεταξύ των ευρωπαϊκών οργανισμών ανεξάρτητων ελεγκτών γεγονότων διά της παροχής της υποδομής για διασυνοριακή συνεργασία, χωρίς χρηματοδοτική στήριξη και χωρίς να ασκείται κανένας έλεγχος στην εκδοτική τους γραμμή.

⁵⁸ Τα τσεχικά *Poslanecká sněmovna* και *Senát*, το ολλανδικό *Eerste Kamer* (δύο διαδοχικές γνώμες), το ρουμανικό *Camera Deputaţilor*.

⁵⁹ COM(2018) 236 final της 26.4.2018.

⁶⁰ COM(2018) 794 final της 5.12.2018.

⁶¹ JOIN(2018) 36 final της 5.12.2018.

⁶² Τα τσεχικά *Poslanecká sněmovna* και *Senát*, το γερμανικό *Bundesrat* (γνώμες σχετικά με τις COM(2018) 794 και JOIN (2018) 36), το ολλανδικό *Eerste Kamer* (δύο γνώμες σχετικά με την COM(2018) 36, σε συνέχεια της γνώμης του 2018). Το 2018, το γερμανικό *Bundesrat* και το ολλανδικό *Eerste Kamer* είχαν ήδη εκδώσει γνώμη σχετικά με την COM(2018) 236.

Όσον αφορά τις εξωτερικές πηγές παραπληροφόρησης, η Επιτροπή σημείωσε ότι υπήρχαν ισχυρές αποδείξεις παραπληροφόρησης με προέλευση τη Ρωσία και, παρότι και άλλες χώρες εκτός ΕΕ χρησιμοποιούσαν επίσης στρατηγικές παραπληροφόρησης, η δράση της Ρωσίας ήταν συστηματική, βασιζόταν σε επάρκεια πόρων και αναπτυσσόταν σε μεγαλύτερη κλίμακα σε σχέση με την αντίστοιχη δράση άλλων χωρών.

Κοινές γνώμες πρωτοβουλίας

Το 2019, η Επιτροπή έλαβε δύο κοινές γνώμες πρωτοβουλίας από τα εθνικά κοινοβούλια. Και οι δύο υπογράφηκαν από τα έξι κοινοβουλευτικά σώματα των χωρών της ομάδας του Βίσεγκραντ (στο εξής: V4)⁶³. Η μία αφορούσε τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υποστήριζε τη διεύρυνση προς τα Δυτικά Βαλκάνια. Η άλλη κοινή γνώμη αφορούσε το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, για το οποίο τα εθνικά κοινοβούλια της V4 έχουν ζητήσει τη χορήγηση ανάλογης χρηματοδότησης με αυτή του προηγούμενου δημοσιονομικού πλαισίου για την κοινή γεωργική πολιτική και την πολιτική συνοχής.

5. ΕΠΑΦΕΣ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ

Επισκέψεις της Επιτροπής/συνεδριάσεις με τα εθνικά κοινοβούλια

Το 2019, τα Μέλη της Επιτροπής πραγματοποίησαν 55 επισκέψεις σε εθνικά κοινοβούλια ή συνεδριάσεις με αντιπροσωπείες εθνικών κοινοβουλίων (βλέπε χάρτη κατωτέρω), λιγότερες σε σχέση με τα προηγούμενα έτη (140 το 2018) λόγω του ότι το 2019 ήταν μεταβατικό έτος μεταξύ δύο θητειών της Επιτροπής. Συνολικά, κατά τη θητεία της Επιτροπής Juncker πραγματοποιήθηκαν 915 επισκέψεις. Η εν λόγω στενή συνεργασία με τα εθνικά κοινοβούλια πρόκειται να συνεχιστεί, καθώς η πρόεδρος von der Leyen ζήτησε από κάθε επίτροπο να επισκεφτεί όλα τα κράτη μέλη εντός των δύο πρώτων ετών της θητείας και να συνεδριάζει συχνά με τα εθνικά κοινοβούλια.

Το 2019, ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ για το Brexit, κ. Michel Barnier, συνεδρίασε με 13 εθνικά κοινοβούλια, τόσο στο πλαίσιο των επισκέψεών του στις πρωτεύουσες της ΕΕ-27 όσο και κατά τη διάρκεια συνεδριάσεων στις Βρυξέλλες, προκειμένου να τα ενημερώσει σχετικά με τις διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι εν λόγω επαφές θα συνεχιστούν και θα εντατικοποιηθούν στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων για τη μελλοντική σχέση ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου.

⁶³ Τα τσεχικά Poslanecká sněmovna και Senát, το ουγγρικό Országgyűlés, τα πολωνικά Sejm και Senat, το σλοβακικό Národná rada.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2019, υπάλληλοι της Επιτροπής, κυρίως από το ανώτερο διοικητικό επίπεδο, συμμετείχαν σε περισσότερες από 40 συνεδριάσεις επιτροπών των εθνικών κοινοβουλίων προκειμένου να συζητήσουν νομοθετικές προτάσεις σε πιο τεχνικό επίπεδο. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής πραγματοποίησαν επίσης 13 παρουσιάσεις σε εκπροσώπους των εθνικών κοινοβουλίων στις Βρυξέλλες σχετικά με θέματα όπως η βελτίωση της νομοθεσίας, το αποτελεσματικότερο νομοθετικό έργο στον τομέα της φορολογίας και της κοινωνικής πολιτικής, η νομοθεσία προετοιμασίας για το Brexit και η εμπορική συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της Mercosur. Επιπλέον, οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής στα κράτη μέλη διατήρησαν συχνές επαφές με τα εθνικά κοινοβούλια, ιδίως σχετικά με τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και άλλα οικονομικά ζητήματα.

Chambre des représentants | Kamer van volksvertegenwoordigers 0
Sénat de Belgique | Belgische Senaat 0

Houses of the Oireachtas 0
House of Commons 0
House of Lords 0

Assemblée nationale 1
Sénat 0

Congreso de los Diputados 4
Senado 4

Assembleia da República 2

Tweede Kamer 6
Eerste Kamer 0

Chambre des Députés 1

Državni zbor 1
Državni svet 0

Camera dei Deputati 1
Senato della Repubblica 1

Kamra tad-Deputati 0

Bundestag 3
Bundesrat 0

Postlanecká sněmovna 4
Senát 2

Bundesrat 0
Nationalrat 2

Národní rada 0

Országgyűlés 1

Hrvatski sabor 1

Camera Deputaţilor 0
Senat 0

Народно събрание 1
(Narodno sabranie)

Βουλή των Ελλήνων 2
(Vouli ton Ellinon)

Βουλή των Αντιπροσώπων 1
(Vouli ton Antiprosopon)

Eduskunta 4
Riigikogu 0

Riksdag 2

Saeima 3

Seimas 4

Folketinget 4

Διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και διασκέψεις

Το 2019 έλαβαν χώρα αρκετές σημαντικές διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και διασκέψεις⁶⁴, μεταξύ άλλων:

- η Διάσκεψη των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COSAC⁶⁵),
- η Διάσκεψη των Προέδρων των Εθνικών Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁶⁶,
- η Ευρωπαϊκή Κοινοβουλευτική Εβδομάδα⁶⁷,
- η Διακοινοβουλευτική διάσκεψη για τη σταθερότητα, τον οικονομικό συντονισμό και τη διακυβέρνηση⁶⁸,
- οι Διακοινοβουλευτικές διασκέψεις για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας⁶⁹ και
- η μικτή ομάδα κοινοβουλευτικού ελέγχου της Ευρωπόλ⁷⁰.

Οι δύο συνεδριάσεις των προέδρων της COSAC για το 2019 έλαβαν χώρα στο Βουκουρέστι στις 20-21 Ιανουαρίου και στο Ελσίνκι στις 21-22 Ιουλίου. Η επίτροπος Creţu συμμετείχε στη συνεδρίαση του Βουκουρεστίου. Ως προς την ουσία, οι αντιπροσωπείες εξέτασαν τις προτεραιότητες της ρουμανικής και της φινλανδικής προεδρίας του Συμβουλίου, τη συνοχή και τη σύγκλιση (στο Βουκουρέστι) και τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό (στο Ελσίνκι).

⁶⁴ Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με αυτές τις συνεδριάσεις, βλέπε την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων:

<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>

⁶⁵ Η COSAC αποτελεί το μόνο διακοινοβουλευτικό φόρουμ που κατοχυρώνεται στις Συνθήκες, στο πρωτόκολλο αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκαλείται συνήθως δύο φορές (μία συνεδρίαση των προέδρων και μία ολομέλεια) στο κράτος μέλος που ασκεί την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή έχει καθεστώς παρατηρητή στην COSAC. Πληροφορίες σχετικά με την COSAC διατίθενται στη διεύθυνση:

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>

⁶⁶ Η Διάσκεψη των Προέδρων των Εθνικών Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διοργανώνεται σε ετήσια βάση στο κράτος μέλος που ασκεί την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το δεύτερο εξάμηνο του προηγούμενου έτους. Η συνεδρίαση του 2019 έλαβε χώρα στη Βιέννη στις 8 και 9 Απριλίου. Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do?id=082dbcc56776849501677a126fd102fa>

⁶⁷ Η Ευρωπαϊκή Κοινοβουλευτική Εβδομάδα έλαβε χώρα στις 18 και 19 Φεβρουαρίου 2019. Συμμετείχαν ο αντιπρόεδρος Dombrovskis και οι επίτροποι Moscovici, Oettinger και Thyssen. Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/high-level-conferences/european-parliamentary-week.html>

⁶⁸ Στην εν λόγω διάσκεψη, που έλαβε χώρα στις 30 Σεπτεμβρίου και 1 Οκτωβρίου στο Ελσίνκι, συμμετείχε ο αντιπρόεδρος Katainen. Κατά το πρώτο εξάμηνο, η διάσκεψη, όπως και τα προηγούμενα έτη, αποτέλεσε μέρος της Ευρωπαϊκής Κοινοβουλευτικής Εβδομάδας. Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86b273e34016bae266fb84cab>

⁶⁹ Έλαβαν χώρα δύο διασκέψεις, μία στο Βουκουρέστι στις 7-8 Μαρτίου και μία στο Ελσίνκι στις 4-6 Σεπτεμβρίου. Η κ. Mogherini, Υπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος συμμετείχε και στις δύο μέσω τηλεοπτικής συνεδρίασης. Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc568350fdf0168380271d80410> και

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86b273e34016b6ff76cbb2295>

⁷⁰ Έλαβαν χώρα δύο διασκέψεις, μία στο Βουκουρέστι στις 24-25 Φεβρουαρίου και μία στις Βρυξέλλες στις 23-24 Σεπτεμβρίου. Ο επίτροπος, κ. King, συμμετείχε και στις δύο συνεδριάσεις. Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc568350fdf016837feb8770407> και

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86b273e34016bae32ac2b4cb7>

Στην συνεδρίαση της ολομέλειας της 61ης COSAC, που έλαβε χώρα στο Βουκουρέστι στις 23-25 Ιουνίου, συζητήθηκαν τα επιτεύγματα της ρουμανικής προεδρίας, οι διεθνείς εμπορικές σχέσεις στο πλαίσιο του Brexit, ο Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης ως μοχλός για την αναμόρφωση και την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, και μια οικονομία με βάση την καινοτομία και την τεχνολογία.

Στη συνεδρίαση της 61ης ολομέλειας της COSAC, που έλαβε χώρα στο Ελσίνκι στις 1-3 Δεκεμβρίου, συμμετείχε ο αντιπρόεδρος Σεφόνιτς και ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ, κ. Barnier, οι οποίοι συζήτησαν με εκπροσώπους τη σύσταση και την πολιτική ατζέντα της νέας Επιτροπής, τις σχέσεις της με τα εθνικά κοινοβούλια και το Brexit. Οι εκπρόσωποι συζήτησαν επίσης τον δυνητικό ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στη Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης, τα αποτελέσματα της φινλανδικής προεδρίας, την προώθηση του κράτους δικαίου στην ΕΕ, τον χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ και την κλιματική στρατηγική για την Ευρώπη.

Η Επιτροπή παρείχε γραπτές απαντήσεις στις συνεισφορές που έλαβε η COSAC και στις δύο συνεδριάσεις της ολομέλειάς της⁷¹.

6. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ

Τα περιφερειακά κοινοβούλια συμβάλλουν έμμεσα στις σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2 των Συνθηκών, κατά τη διενέργεια του ελέγχου επικουρικότητας των σχεδίων νομοθετικών πράξεων της ΕΕ με σκοπό την έκδοση αιτιολογημένων γνώμων, θα απόκειται σε κάθε εθνικό κοινοβούλιο να συμβουλευεται, κατά περίπτωση, τα περιφερειακά κοινοβούλια που έχουν νομοθετικές εξουσίες⁷².

Τα μέλη των περιφερειακών κοινοβουλίων εκπροσωπούνται επίσης στην Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία ασκεί δραστηριότητες παρακολούθησης μέσω του δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας και της διαδικτυακής πλατφόρμας της, η οποία έχει σχεδιαστεί για την υποστήριξη της συμμετοχής των περιφερειακών κοινοβουλίων τα οποία έχουν νομοθετικές εξουσίες στον μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης σχετικά με την επικουρικότητα (REGPEX)⁷³.

Αν και οι Συνθήκες δεν προβλέπουν ρητώς την άμεση αλληλεπίδραση μεταξύ της Επιτροπής και των περιφερειακών κοινοβουλίων, ορισμένα περιφερειακά κοινοβούλια, κυρίως της Γερμανίας, υπέβαλαν ψηφίσματα απευθείας στην Επιτροπή με παρατηρήσεις σχετικά με την επικουρικότητα (*Landtag* της Βαυαρίας), το μέλλον της Ευρώπης (*Landtag* της Βάδης-Βυτεμβέργης) καθώς και σχετικά με πτυχές πολιτικής διαφόρων προτάσεων της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, τα περιφερειακά κοινοβούλια υπογράμμισαν το ενδιαφέρον τους στο να εκφράσουν απευθείας τη συνεισφορά τους όσον αφορά την διαδικασία χάραξης των ευρωπαϊκών πολιτικών.

⁷¹ Δημοσιεύτηκε με άλλα έγγραφα της COSAC σχετικά με:

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc5677baaf301677f58eea00469> και

<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=8a8629a86bc08c43016bd61f04da09fb>

⁷² Άρθρο 6 πρώτο εδάφιο του πρωτοκόλλου αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

⁷³ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη δραστηριότητα που σχετίζεται με τον έλεγχο της επικουρικότητας της Επιτροπής των Περιφερειών, βλέπε τμήμα 2.4.

Το 2019, το Περιφερειακό κοινοβουλευτικό συμβούλιο της ευρύτερης περιοχής⁷⁴ υπέβαλε τις συστάσεις του σχετικά με την πολιτική συνοχής, την ανάπτυξη της πλωτής οδού του Μοζέλα, ζητήματα διασυνοριακής απασχόλησης, την κυκλική οικονομία, τις σιδηροδρομικές μεταφορές, την προώθηση της πολυγλωσσίας και το ψηφιακό πολιτικό δικαστήριο. Η Επιτροπή απάντησε επί της ουσίας σε όλα τα ψηφίσματα που έλαβε από τα περιφερειακά κοινοβούλια ή τους οργανισμούς περιφερειακών κοινοβουλίων.

Το φλαμανδικό κοινοβούλιο διαβίβασε γνώμη στην Επιτροπή μέσω του βελγικού Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ μετά το Brexit⁷⁵.

Η επίτροπος Crețu και ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ, κ. Barnier, συμμετείχαν στην 8η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Κορυφής των Περιφερειών και των Πόλεων, που διοργανώθηκε στο Βουκουρέστι στις 14-15 Μαρτίου 2019 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών. Αντάλλαξαν απόψεις με την πρόεδρο της Διάσκεψης των Περιφερειακών Νομοθετικών Συνελεύσεων της Ευρώπης (CALRE), κα. Donatella Porzi, σχετικά με ζητήματα περιφερειακής πολιτικής και τις επιπτώσεις του Brexit.

Το 2019, ο πρόεδρος Juncker απηύθυνε ομιλίες ενώπιον των περιφερειακών κοινοβουλίων της *Βάδης-Βυτεμβέργης*, του *Σάαρ* και της *Θουριγγίας* (Γερμανία). Επίσης, συμμετείχε στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη των γερμανόφωνων Περιφερειακών Κοινοβουλίων, η οποία διοργανώθηκε από κοινού με τα κοινοτικά κοινοβούλια της Αυστρίας, του ιταλικού Νοτίου Τυρόλου και τα γερμανόφωνα κοινοτικά κοινοβούλια του Βελγίου.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το 2019 ήταν το πρώτο έτος από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας κατά το οποίο τα εθνικά κοινοβούλια δεν διαβίβασαν καμία γνώμη στην Επιτροπή. Εκ των υπολοίπων ειδών γνωμών που διαβίβασαν τα εθνικά κοινοβούλια, το 75 % αφορούσε μη νομοθετικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής ή ήταν γνώμες πρωτοβουλίας. Το γεγονός αυτό δείχνει σαφώς το ενδιαφέρον των εθνικών κοινοβουλίων να παράσχουν μελλοντοστραφείς πολιτικές πληροφορίες στην Επιτροπή νωρίς κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η Επιτροπή κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες να προβεί σε ενέργειες παρακολούθησης επί των συστάσεων της ειδικής ομάδας «Αναλογικότητα και επικουρικότητα - “Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο”», ιδίως στο πλαίσιο των εργασιών της για τη βελτίωση της νομοθεσίας, που αποσκοπεί στην καλύτερη προετοιμασία και αιτιολόγηση της ενωσιακής νομοθεσίας και στο να διασφαλιστεί η τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Επίσης, βοήθησε τα εθνικά κοινοβούλια να διαδραματίσουν πιο αποτελεσματικά τον ρόλο τους, εξαιρώντας το χρονικό διάστημα των Χριστουγέννων/Νέου Έτους από τον υπολογισμό της περιόδου των οκτώ εβδομάδων για την υποβολή των αιτιολογημένων γνωμών και παρέχοντας συγκεντρωτικές απαντήσεις όταν σημαντικός αριθμός κοινοβουλίων εκφράζει προβληματισμούς επί συγκεκριμένου φακέλου που σχετίζονται με την επικουρικότητα.

Το 2019, τα Μέλη της Επιτροπής συνέχισαν να συνεργάζονται με τα εθνικά κοινοβούλια στο πλαίσιο τακτικών συζητήσεων, οι οποίες διαδραματίζουν ρόλο ζωτικής σημασίας στην προσέγγιση της ΕΕ με τους πολίτες της.

⁷⁴ Απαρτίζεται από βουλευτές από το Saarland, τη Ρηνανία-Παλατινάτο (Γερμανία), το Λουξεμβούργο, Grand-Est (Γαλλία), τη Βαλονία και γερμανόφωνα κοινοτικά κοινοβούλια (Βέλγιο).

⁷⁵ Η Επιτροπή την καταχώρισε ως γνώμη του βελγικού *Sénat/Senaat*.

Η νέα Επιτροπή, της οποίας προεδρεύει η κ. Ursula von der Leyen, ανέλαβε καθήκοντα την 1η Δεκεμβρίου 2019. Θα ενισχύσει τη στενή συνεργασία της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια, μέσω επισκέψεων και ανταλλαγών, καθώς η πρόεδρος von der Leyen ζήτησε από κάθε επίτροπο να επισκεφτεί όλα τα κράτη μέλη εντός των δύο πρώτων ετών της θητείας και να συνεδριάζει συχνά με τα εθνικά κοινοβούλια. Η Επιτροπή von der Leyen θα δώσει, επίσης ιδιαίτερη έμφαση στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο του πολιτικού και νομοθετικού της έργου.